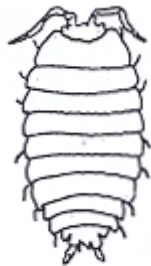

Bænkebidder

Bænkebidere er små grå krebsdyr, som lever i skovbunden og i haver.

Bænkebidder

Vidste du

- At bænkebideren er et krebsdyr.
- At bænkebideren ikke kan leve, hvis det bliver for tørt.
- At bænkebideren spiser døde blade og dødt træ.
- At bænkebideren har sine unger i en pose på maven.

Bænkebidder

Bænkebidere er små grå krebsdyr, der lever i skovbunden og i haver. De har gæller - og kan derfor bedst lide, at der er mørkt og fugtigt. Derfor gemmer de sig under sten og træ i skovbunden om dagen – eller indenunder barken på gamle grene. Om natten rumsterer de rundt og finder føde.

Mad

Bænkebidere spiser halvt nedbrudte blade, grene, træstubbe og træstykker. De kan også godt lide alger og svampe og gammel frugt. Bænkebidere lever altså af alt det, der falder ned af sig selv – og som er lige til at gå til.

Nedbrydere

Bænkebiderne er meget vigtige for nedbrydningen af de døde plantedele i skovbunden. De tilhører den gruppe af dyr, man kalder nedbrydere. Alle de blade der falder af hvert efterår bliver spist og

findelt, så de næringsstoffer som bladene indeholder kan blive frigjort igen - og brugt af træer og andre planter, når de skal vokse.

En stor del af de blade der falder ned hvert år, går igennem en bænkebiders mave. Det er ikke bænkebiderne, som frigør næringsstofferne. Men de deler bladene op i småbitte stykker med store overflader, som svampe og bakterier kan vokse på. Svampe og bakterier nedbryder bladene helt til næringsstoffer, CO₂ og vand.

Bygning

De fleste bænkebidere er grå. De har et fladt ovalt skjold, der består af mange led. De går på 7 par ben, og mærker verden med 2 lange antenner. Med den lille flade krop, kan bænkebideren skubbe sig ind under grene og sten - og finde små fugtige steder.

Bænkebidere

Hos bænkebideren sidder der ét par ben på hvert led.

Tegning: Eva Wulff.

Arter

Der findes 27 forskellige arter af bænkebidere i Danmark. De fleste har svære latinske navne. De to mest almindelige har heldigvis også danske kælenavne. En stor grå en, der er meget almindelig, kaldes for "Gråsvin" (*Porcellio scaber*) (det er den på billedet ovenfor). En anden almindelig art, der er grå – men lysere grå langs siderne – kalder man for "Skrukke-trold" (*Oniscus asellus*). (Du kan finde gode farvebilleder af bænkebiderne på nettet eller i en opslagsbog, f.eks. "Hvad finder jeg i skoven").

Og så er der en helt speciel art. Når du har set den én gang, så glemmer du den aldrig.

Kuglebænkebideren. En bænkebidere som kan rulle sin lille leddede krop sammen, så den bliver til en perfekt lille rund kugle, som man får lyst til at putte i lommen. Men pas på. Så snart der bliver

mørkt og fredeligt, ruller kuglebænkebideren sig ud igen – og går på kravletur rundt i dine bukser. Kuglebænkebideren ruller sig sammen, når den bliver forstyrret – eller når det bliver for tørt.

Kugle-
bænkebidere

Kuglebænkebideren kan rulle sig sammen til en kugle.

Tegning: Eva Wulff

Kuglebænkebideren ligner et andet dyr, der også kan rulle sig sammen: Kugletusindbenet. Du kan kende dem fra hinanden ved, at kuglebænkebideren har ét par ben på hvert led, mens kugletusindbenet har to par ben på hvert led.

Krebsdyr der blev landdyr

Bænkebideren er et krebsdyr, der har forladt havet og er blevet et landdyr. Den er stadig afhængig af vand og af, at der er fugtigt hvor den bor. Mange arter ånder stadig med gæller, der skal holdes fugtige med vand- og dugdråber. Nogle arter har udviklet noget, der fungerer som lunger i stedet for gællerne.

Bænkebiderne lever i skoven, fordi der er mørkt og fugtigt. De fleste er kun aktive om natten, når fugtigheden er stor.

Kuglebænkebideren har udviklet de bedste organer til ånding. De ligner insekternes lidt. Den har også et hårdt skjold, som vandet har svært ved at trænge ud igennem. Og samtidig kan den rulle sig sammen til en kugle, så dens overflade bliver så lille som mulig – og derfor ikke taber så meget vand. Derfor er kuglebænkebideren den art af bænkebidere, der kan leve de tørreste steder – fx langt

udenfor skoven.

Fjender

Edderkopper spiser bænkebidere. Det gør pindsvin og ugler også. De fleste bænkebidere kan kun forsvare sig ved at ligge stille. Nogle arter kan også udskille et sekret, der smager grimt. Og kuglebænkebideren kan rulle sig sammen, så den er svær at komme til.

Formering og alder

Når bænkebider-hunnen er 2 år, kan den få unger. Efter parringen lægger hun æg i en lille rugepose, hun har på maven. Hvis du vender en bænkebider om på ryggen og kigger den under bugen, kan du tydeligt se rugeposen - hvis du har fat i en hun. Rugeposen er fyldt af væske fra hunnen. Derfor svømmer æggene rundt i et lille hav. Når de små unger kommer ud af æggene, bliver de i rugeposen de første dage. Så kravler de ud. De ligner deres forældre fuldstændig – de er bare meget mindre.

En bænkebider kan blive 3 – 4 år gammel.

Kig på smådyr

Hvis du kigger i skovbunden under sten og døde grene og blade, kan du finde bænkebidere og mange andre små dyr. Du kan forsigtigt samle dem op i et syltetøjsglas, eller i en plastikbakke med låg (f.eks. fra liter-is).

Kig på dem – evt. med en lup.

Slip dyrene ud, hvor du fandt dem, når du har kigget færdig.

Artiklen er hentet fra WWW.SKOLEN I SKOVEN. DK, hvor du kan læse meget mere om oplevelser i naturen.